

artsen-Instituut, waarmee door deze samenwerking van N.H.G. en N.H.I. de oprichting van een Fonodidactische Dienst in ons land een feit is geworden.

Op dit moment staan de volgende banden ter beschikking om te worden uitgeleend aan iedere huisarts of groep huisartsen, die daarom vraagt:

I Astma, astmatische bronchitis en emfyseem. Spreker: Prof. Dr. H. Deenstra. Deze band is geïllustreerd met 13 dia's. Besproken worden zowel diagnostische als therapeutische aspecten. Veel aandacht wordt besteed aan de moderne medicamenteuze therapie.

II Herkenning en behandeling van anemie (I). Spreker: Dr. M. C. Verloop. Geïllustreerd met 7 dia's. Na een algemene inleiding wordt uitvoerig aandacht besteed aan de diagnostiek en de therapie van de ferriprive anemie.

III Herkenning en behandeling van anemie (II). Spreker: Dr. M. C. Verloop. Geïllustreerd met 12 dia's. Op deze tweede anemie-band worden de megaloblastaire anemieën (pernicieuze anemie, vitamine B₁₂-deficiëntie), de aplastische en de hemolytische anemieën besproken.

IV De acut zieke zuigeling. Spreker: Prof. Dr. S. Yudkin. Geïllustreerd met 9 dia's. Deze band is met toestemming van de spreker en van The College of General Practitioners vertaald. Besproken worden de meest voorkomende symptomen bij de acut zieke zuigeling, verder onder andere de apatische zuigeling, de slaperige zuigeling, het niet kunnen en het niet willen drinken en het braken.

V Het neurologisch onderzoek van de pasgeborene. Spreker: Dr. J. Willemse. Geïllustreerd met 6 dia's. De spreker behandelt enkele neurologische onderzoeksmethoden, die in de huisartspraktijk van belang zijn en door de huisarts zonder moeite kunnen worden toegepast.

Ter extra verduidelijking zal deze band nog worden voorzien van een drietal 8 mm filmstrips. Men kan de band echter ook zonder deze strips beluisteren.

VI Oogheelkunde in de huisartspraktijk. Spreker: A. G. Krouwels. Geïllustreerd met 10 dia's. Besproken worden vooral aandoeningen van ogen en oogleden, die de huisarts à vue kan diagnostiseren. Daarom is tevens veel zorg besteed aan de illustratie met diapositieven.

Deze banden kunnen worden aangevraagd bij het Nederlands Huisartsen-Instituut, Mariahoek 4 te Utrecht, waar men ook gaarne nadere inlichtingen verstrekt. De opname- en weergavesnelheid van de banden bedraagt 9,5 cm per seconde, geschikt voor elke bandrecorder. De dia-afmetingen zijn 5 x 5 cm (buitenmaten), de gangbare maten voor vrijwel elke projector. Nieuwe bandopnamen zullen regelmatig in „huisarts en wetenschap” worden aangekondigd.

Als gevolg van het hoge tempo waarbij in de geneeskunde bestaande zienswijzen worden vervangen en nieuwe feiten zich aankondigen, is nascholing een zeer belangrijke aangelegenheid geworden. Ook onze nascholingsmethoden dienen daarom steeds te worden vernieuwd en aangevuld, uiteraard met behoud van het vele goede in het arsenaal van reeds bestaande nascholingsvormen. Wij hebben de indruk, dat de thans opgerichte Fonodidactisch Dienst zo'n aanvulling is. Wij hopen dat deze dienst, zoals in andere landen reeds het geval is, er in zal slagen een nuttige functie te vervullen op het zo belangrijke gebied van de medische nascholing.

HUISARTS EN LITERATUUR* (10)

De Bejaarden

Het tijdschrift „De Bejaarden” bestaat twaalf jaar. Het verschijnt maandelijks en heeft een redactionele omvang van ongeveer 300 pagina's per jaar. Hoewel opgezet als vakblad voor het bejaardenwerk in Nederland, bestrijkt het sinds enkele jaren ook België. „De Bejaarden” is officieel orgaan van verscheidene landelijke verenigingen op het terrein van bejaardenhuisvesting. Sinds kort worden relaties met de „Eurag”, de Europese federatie van bejaarden, onderhouden. Het blad vindt zijn lezers voor ongeveer de helft van zijn betaalde oplaag — die ongeveer drieduizend exemplaren bedraagt — onder besturen, directies, administrateurs en hoofden van huishoudelijke diensten van bejaarden-

centra. De overige abonnees zijn: verschillende instanties van rijks-, provincie- en gemeentebestuur; geneeskundige en gezondheidsdiensten, wijkverpleegsters, gemeentelijke sociale diensten, instanties voor maatschappelijk werk van velerlei schakering; architecten, gerontologen en — last but not least — medici: geriaters, specialisten, huisartsen, al of niet als medisch adviseur of „tehuisarts” aan bejaardentehuizen verbonden.

Inzicht in hetgeen van belang is voor de steeds groeiende bevolkingsgroep der boven-65-jarigen (ongeveer 10 procent der bevolking, in België zelfs al 12,6 procent) is ons ziens van groot belang voor iedere arts. Strikt medische onderwerpen worden in „De Bejaarden” niet behandeld, tenzij op een niveau als past voor bovenomschreven belang-

* Zie (1966) huisarts en wetenschap 9, 2.

rijkste lezerscategorieën. Daarentegen verdient de arts en vooral de huisarts geïnformeerd te blijven over onder andere alle psychologische en sociologische aspecten van de bejaardenzorg. De Nederlandse hoofdredacteur (oud-directeur van sociale zaken) wordt terzijde gestaan door de Belgische geriater dr. H. Le Compte, te St. Idesbald, als redacteur voor België. In de redactieraad, die tweemaal per jaar met de redacteurs en de uitgever samenkomt, hebben onder meer zitting: H. Berg-huis, oud-directeur van de verzorgingstehuizen der gemeente Amsterdam; dr. P. H. Esser, hoofd van de sociaal-psychiatrische dienst van de GG & GD van Haarlem; dr. L. J. Frijda, arts te 's-Gravenhage; prof. dr. C. den Hartog, directeur van het Voor-

lichtingsbureau voor de Voeding; G. F. E. Kiers, oud-provinciaal hoofdingenieur van de Volkshuisvesting; mevrouw E. Rubbens-Franken, publiciste; voorts vertegenwoordigers van de verenigingen, welke een officiële verenigingsrubriek in „De Bejaarden” hebben.

De abonnementsprijs bedraagt f 15,— per jaar; proefnummers zijn op aanvraag verkrijgbaar bij de uitgever (D.B. Centen's Uitgeversmaatschappij, postbus 507, Hilversum), die per jaargang een linnen band à f 4,90 beschikbaar stelt. Het adres van ondergetekende, hoofdredacteur, is: Zonnekade 5, Haarlem-Z.

S. C. de Haas van Dorsser

Tweede wereldconferentie van huisartsen

De tweede wereldconferentie van wetenschappelijke huisartsenverenigingen werd van 12 tot 14 september 1966 te Salzburg gehouden. De volgende landen waren met een delegatie vertegenwoordigd: Oostenrijk, Australië, België, Canada, Denemarken, Oost-Duitsland, Groot-Brittannië, Nederland, IJsland, India, Noorwegen, Filippijnen, Zweden, Thailand, Zwitserland, Verenigde Staten, West-Duitsland en Joegoslavië. De Wereld Gezondheidsorganisatie had een waarnemer gezonden evenals Roemenië, Zuid-Afrika en Panama. Niet vertegenwoordigd waren onder meer Frankrijk, Mexico, Rusland en Nieuw-Zeeland. De Nederlandse delegatie bestond uit Van Es, Huygen en Hofmans met de waarnemers De Vries (NHG-bestuur), Brühl, Oeberius Kapteyn en Roorda (Commissie Nascholing).

Voor de jonge geschiedenis van deze wereldconferenties zij verwezen naar het verslag van de eerste conferentie te Montreal in 1964 - (1964) huisarts en wetenschap 7, 35. Een van de toen aangenomen resoluties was de oprichting van een Internationaal Liaison Committee, gevormd door vertegenwoordigers van nationale wetenschappelijke huisartsengenootschappen of equivalente organisaties. Tevens was besloten de tweede conferentie te Salzburg te houden, waarbij Dr. Geiger (Oostenrijk) als coördinator zou optreden.

De onderwerpen welke op deze conferentie aan de orde zijn gekomen waren: Opleiding tot huisarts; gezinsgeneeskunde; wetenschappelijk onderzoek in de huisartspraktijk; huisartsen als leermeesters, en de huisartspraktijk, verbonden aan de medische faculteit; wereldorganisatie van wetenschappelijke huisartsengenootschappen. Voordat deze onderwerpen — aan elk werd steeds een halve dag besteed — ter sprake kwamen, werd de conferentie door de „convenor”, Dr. Geiger, met een rede geopend, gevolgd door de beantwoording daarvan door vertegenwoordigers van alle delegaties.

In dit openingswoord en de beantwoording daarvan kwam wederom duidelijk naar voren dat in de verschillende landen en in de verschillende streken van eenzelfde land, de inhoud van het begrip huisartsgeneeskunde (general practice, Allgemeinmedizin, enzovoort) zeer verschillend wordt omschreven. Wat dit betreft zei verwezen naar de betreffende passage in het verslag van de eerste conferentie. Daarnaast klonk uit veler woorden grote bezorgdheid over de toekomst van de huisartspraktijk door de — nog steeds — afnemende belangstelling deze richting te kiezen aan het einde van de artsopleiding. Het bleek nog weer eens duidelijk dat naast sociaal-economische ook geografische (platteland) en universitaire (men wordt tijdens de studie niet met de huisarts-geneeskunde geconfronteerd) factoren hiervoor aansprakelijk werden gesteld.

De mededeling van Huygen dat Van Es tot hoogleraar in de huisartsgeneeskunde aan de universiteit van Utrecht was benoemd, ontlokte het congres een „open doekje”, waarmee wel zeer duidelijk te kennen werd gegeven hoezeer men deze benoeming tevens zag als van groot belang voor alle andere landen.

I. *Opleiding tot huisarts.* Bij dit onderwerp werden zowel de predocorale (undergraduate training) als de postgraduate training (na het doctoralexamen) als de opleiding tot huisarts (vocational training) als de nascholing van de huisarts (continuing medical education) besproken. Het kan niet worden ontkend dat verscheidene sprekers de verschillende onderdelen meermalen dooreenhaalden, hetgeen — naast de spraakverwarring met betrekking tot het begrip huisarts — uiterst vermoeiend op de vergadering werkte.

Hoewel het onderwerp „de huisarts als leermeester, en de aan de universiteit verbonden huisartspraktijk” ook apart werd behandeld, kwam het bij de bespreking van de opleiding herhaaldelijk ter sprake. Hiermede werd onderstreept, zoals op de eerste conferentie was vastgesteld, van welk belang men dit punt achtte. In dit verslag zullen de onderwerpen apart worden behandeld.

Uit de verschillende voordrachten wordt het volgende aangestipt: Byrne (vice-voorzitter van het Engelse College of General Practitioners, lector in de huisartsgeneeskunde universiteit van Manchester) deed mededelingen over een trainingscursus voor „trainers in general practice”. De '70 trainers werden door de „Faculties” van het College of General Practitioners geselecteerd en ontvingen een speciale cursus in onderwijsmethoden. Fedderson (Australië) vertelde over „travelling fellows in general practice”. Verder deelde hij mede dat hijzelf — financieel daartoe in staat gesteld door het Australische College — gedurende een jaar alle huisartsen in Tasmanië zal bezoeken om aan de hand van onder meer vragenlijsten te onderzoeken waaruit de huidige moeilijkheden voor de huisartsen bestaan. Dergelijke projecten zullen ook in de andere staten van Australië worden uitgevoerd. Overigens heeft Australië reeds een vijfjarige opleiding tot huisarts, bestaande uit twee jaren algemene praktijk, gevolgd door een vijfde jaar ter bestudering van een speciaal onderwerp. Hierna volgt een examen; men streeft naar erkenning door de Staat.

Clark (Canada) deed mededeling over vier proefonderzoekingen inzake nascholing, welke in 1964 waren begonnen. Het trainingsprogramma is door het Canadese College opgesteld, wordt gefinancierd door de Staat en door de verschillende ziekenhuizen uitgevoerd. Het wordt gedurende drie jaren gegeven en afgesloten met een examen. Stanley (Canada) vertelde dat in 1965 reeds plannen bestonden dat